

Návod k používání žebřík dle SN EN 131 – 3

!!! Před použitím žebříku si uživatel musí přečíst tento návod !!!

Před použitím žebříku je nutno provést, resp. dodržet:

a) Je uživatel zdravotně způsobilý žebřík používat? Jistě tělesná a zdravotní omezení uživatele, užívání léků, požití alkoholu a jiných návykových látek / drog mohou vést při používání žebříku k nedodržení zásad bezpečnosti práce a k případnému ohrožení bezpečnosti uživatele i spolupracovníků.

b) Při přepravě žebříku na střešním nosiči vozidla i na ložní ploše nákladního auta je nutno zajistit takové upevnění a zabezpečení žebříku, aby nedošlo k jeho poškození.

c) Při koupi, resp. dodání žebříku před jeho prvním použitím přečtěte zkontrolujte žebřík na úplnost, bezvadnost a plnou funkci všech jeho součástí.

d) Vizuální prohlídka žebříku na úplnost, bezvadnost (zda není poškozen) a plnou funkci všech jeho součástí musí být provedena pokaždé na počátku pracovního dne, kdy má být žebřík použit. Kontroluje se především:

Bohčice

Nesmí vykazovat žádné trhliny ani deformace

Přílepy, stupadla

Nesmí vykazovat žádné trhliny, deformace nebo opotřebení, dále se kontroluje pevnost jejich spojení s bořnicemi

Vodící mechanismy a kluzná vedení výsuvných žebříků

Nesmí vykazovat žádné trhliny, deformace nebo opotřebení, dále se kontroluje pevnost jejich spojení s bořnicemi

Aretační mechanismy a západky u výsuvných žebříků zajišťující polohu vysunutí

Nesmí vykazovat žádné trhliny, deformace nebo opotřebení, dále se kontroluje pevnost jejich spojení s bořnicemi a bezvadnost jejich funkce – hladký chod (u některých konstrukcí není aretační mechanismus uváděn do pracovní polohy při vysunutí žebříku silou pružiny, nýbrž pouze gravitační silou – samovolné uzavření)

Čepy zajišťující funkci dvojitého stojacího žebříku (čepy na bořnicích jednoho dílu žebříku zapadají do vybrání v bořnicích druhého dílu žebříku a tímto spojením tvoří „štafle“) u žebříků víceúrovňových a mnohoúrovňových

Nesmí vykazovat žádné trhliny, deformace nebo opotřebení, dále se kontroluje pevnost jejich spojení s bořnicemi

Mechanické aretační klouby kloubových žebříků

Nesmí vykazovat žádné trhliny, deformace nebo opotřebení, dále se kontroluje pevnost jejich spojení s bořnicemi a bezchybnost jejich funkce – hladký chod a bezvadná funkce aretačních západek a ovládacích ramének

Aretační epové mechanismy kloubových teleskopických žebříků

Nesmí vykazovat žádné trhliny, deformace nebo opotřebení, dále se kontroluje pevnost jejich spojení s bořnicemi a bezvadnost jejich funkce – hladký chod

Popruhy a zavěšovací ramena vymezující krajní polohu rozvedení „štafle“ u víceúrovňových a mnohoúrovňových žebříků ve funkci dvojitého stojacího žebříku

Popruhy nesmí vykazovat žádná natržení a roztěpení, zavěšovací ramena pak žádné trhliny, deformace nebo opotřebení, dále se kontroluje pevnost spojení obou těchto bezpečnostních prvků s bořnicemi

Plastové koncovky profilů a stabilizační traverzy

Kontroluje se pevnost jejich spojení s profilem a opotřebení, při zjištění opotřebení zajistit jejich odbornou výměnu – informaci poskytne prodejce

Stabilizační traverza

Nesmí vykazovat žádné trhliny, deformace nebo opotřebení, dále se kontroluje pevnost jejího spojení s bořnicemi (šroubový spoj)

Stabilita a celková tuhost žebříku v pracovní poloze

Při zjištění nestability, viklání, či jakékoliv jiné nesrovnalosti nutno nechat posoudit žebřík autorizovanou osobou - informaci poskytne prodejce

Při zjištění jakékoliv závady je nutno poškozený žebřík neprodleně vyřadit z užívání, resp. jej nechat posoudit autorizovanou osobou – informaci poskytne prodejce. Vlastník, resp. uživatel žebříku nesmí sám provádět opravy !

- e) Při profesionálním používání žebříků ve výdělečné sféře (emeslníci, živnostníci, podniky apod.), v organizacích nevýdělečné sféry, státní správ apod. je nutno provádět předepsanou periodickou kontrolu žebříků v souladu s platnými předpisy.
- f) Provést, že konkrétní žebřík je vhodný pro provádění konkrétní práce.
- g) Zajistit, aby v žádném případě nebyl použit poškozený žebřík.
- h) Před použitím žebříku odstranit všechny nečistoty jako například mokrá barva, olej, sníh a jiné nečistoty.
- i) Před započetím práce na žebříku nutno provést rozvahu ke zvažování možného rizika při konkrétní práci a vzhledem k všem platným právním předpisům a platných požadavcích a předpisů bezpečnosti práce, především pak nařízení vlády č. 362 / 2005 Sb. ze dne 17. srpna 2005. Mějte vždy na paměti, že žebříky jsou vhodné pouze pro práci v omezeném úhlovém rozsahu, v ostatních případech doporučujeme používat lešení.

Ustavení žebříku před započetím práce

- a) Žebřík musí být postaven a ustaven správným způsobem a ve správné pozici. Například u opěrných žebříků je nutno dbát především na správný úhel náklonu žebříku a opěření (úhel náklonu 68 – 75 °, tj. ca. 1 : 4, což znamená čtyřnásobnou výšku v bodě opěření žebříku oproti vzdálenosti místa stání žebříku na podkladě měřeno od paty opěrné stěny konstrukce).
Při ustavení žebříku je nutno se dále řídit pokyny graficky znázorněnými na piktogramech na podélném bílém štítku z plastové fólie graficky rozděleném do jednotlivých piktogramů a nalepeném na boční části každého žebříku.
U vícedílných žebříků a schůdků, pokud jsou tyto používány jako stojací / štafle je nutno bezpodmínečně dbát na správné a úplné otevření obou částí žebříku / schůdků stojících na podkladě a tvořících tvar „A“. U stupadlových žebříků a schůdků musí pak být nášlapné plochy stupadel ve vodorovné poloze.
- b) Aretovací a jističí mechanismy, pokud jimi žebřík disponuje, musí být v pracovní, resp. jističí poloze. Při vysouvání a zasouvání dílů výsuvných žebříků nikdy nevkládejte ruce mezi píle – nebezpečí poranění!
Žebříky, k nimž je dodávána stabilizační traverza, musí mít tuto vždy namontovanou.
- c) Žebřík musí stát na vodorovném, rovném a nepohyblivém podkladě. Je zakázáno používat jakékoliv předem tyk provizornímu prodloužení žebříku, či svazovat dva žebříky dohromady.
Na schodištích a jiných stanovištích o nesterélné výšce je nutno zajistit výškové vyrovnání buď speciálním příslušenstvím nebo použitím speciálních žebříků – informaci podá prodejce.
- d) Opěrný žebřík musí být opřen o rovinnou pevnou svislou plochu (stěna, zeď, konstrukce apod.) a před použitím navíc jištěn například upevněním nebo pomocí vhodného zařízení k zajištění dostatečné stability stání. Oba dva horní konce bočních žebříků se musí opírat o tuto plochu tak, aby na ni nepřišly zatížení rovnoměrně.
- e) Žebřík nesmí být nikdy shora přemisťován do nové pracovní polohy.
- f) Když je žebřík přemisťován do pracovní polohy, je nutno mít na zřeteli riziko kolize například s chodci, vozidly anebo s otvíracími dveřmi. Dveře a okna (vyjma nouzových východů), pokud je to možné, v prostoru práce zajistit proti otevření.
- g) Zvážit všechna rizika vyplývající z přítomnosti všech elektrických zařízení a elektrického náboje v prostoru práce na žebříku, především volných vedení vysokého napětí.
- h) Žebřík musí stát na „nohách“ – dolních plastových protiskluzových koncovkách bočnic, nikdy ne na pílech nebo stupadlech. Je zakázáno stavět žebřík na bedny, kameny, stoly, sokly, stavební kozy apod., stejně jako na volné podložky – koberce, folie apod.
- i) Žebřík se nesmí stavět na kluzký podklad (například led, hladké lesklé plochy anebo známé ištěné pevný podklad), pokud není dodatečnými opatřeními vyloučena možnost podklouznutí žebříku nebo zajištění dostatečné odstranění ištěného podkladu, na kterém žebřík stojí. Na navoskovaných podlahách je vždy nutno vybavit žebřík zvláštním příslušenstvím – hroty (informaci poskytne prodejce).

Používání žebříku

a) Nepřekročit maximální užitné zatížení příslušného typu žebříku uvedené na žebříku na nalepeném piktogramu i na jiném nalepeném štítku s touto informací.

b) Nevyklánat se nepřímým zebříku dozadu ani do stran – střed bichy uživatele se musí vždy nacházet mezi bořnicemi žebříku, obě nohy musí vždy stát na stejné p íli nebo stejném stupadle.

c) Nevystupovat z op řného žebříku ve vyšší výšce bez zajištění stability žebříku například jeho upevn ěním.

d) Stojací žebříky nepoužívat k výstupu na výše položené plochy

e) Nejvyšší t í p íle / stupadla op řného žebříku nepoužívat ke stání.

f) Nejvyšší dv ě p íle / stupadla stojacího (dvojitého) žebříku, pokud tento není opat ěn horní plošinou a op řným obloukem pro ruku / koleno, nepoužívat ke stání

g) Nejvyšší ty í p íle / stupadla t ědílného stojacího žebříku s nasazeným výsuvným žebříkem nepoužívat ke stání.

h) Žebříky používat pouze pro lehké krátkodobé práce.

i) Pro nevyhnutelné práce pod elektrickým nap ětím používat nevodivé žebříky.

j) Nepoužívat žebříky mimo uzav ěných a zast ěšených prostor p í nep řiznivých pov ěrnostních podmínkách, například v silném v ětru.

k) Provést taková opat ění, aby si d ěti nehrály na žebříku.

l) Dve ě a okna (výjma nouzových východ ě), pokud je to možné, v prostoru práce zajistit proti otev ění. Podobn ě zajistit proti samovolnému posuvu například mobilní zařízení v blízkosti.

m) Vystupovat nahoru a sestupovat dol ě vždy pouze ělem k žebříku. Na žebříku smí pracovat vždy jen jedna osoba.

n) P í výstupu a sestupu se vždy pevn ě držet žebříku.

o) Žebřík nepoužívat jako p ěmost.

p) P í výstupu na žebřík vždy používat vhodnou obuv.

q) P í práci na žebříku se vyhnout nadm ěrným bo ěním silám a stranovému zatížení, například vrtání do zdiva a betonu.

r) Nestávat na žebříku p íliš dlouho bez pravidelných p ěstávek. Únava představuje jedno z nebezpe ěí p í práci na žebříku.

s) Pokud se používá op řný žebřík jako výstup na výše položené plochy, musí být vysunut nad op řný bod (úroveň edpokládaného výstupu) minimáln ě 1,1 m.

t) Hmotnost p ědmet ě, které p í výstupu i sestupu na žebříku vynášíme, resp. snášíme, nesmí p ěsáhnout 15 kg a manipulace s nimi musí být snadná. Ná ědí mít p í práci na žebříku vždy ve vhodných taškách.

Je zakázáno pracovat na žebříku s pneumatickým ná ědím, ět zovými pilami, svařovacími aparáty, nast ělovacími ná ědím, bouracími kladivy apod.

u) U stojacích žebřík ě se vyhnout pracím se stranovým zatížením, jako je například bo ění vrtání do pevných materiál (nap ě do zdiva nebo betonu).

v) P í práci na žebříku se vždy držet žebříku jednou rukou, pokud toto není možné, použít odpovídající technické prostředky k jist ění.

w) Žebříky vysoké 5 m a více by m ěla dole zajišřovat alespo ě jedna osoba a osoba pracující na žebříku musí být jist ěna proti pádu osobním ochranným zajišřovacím například ochranným pásem nebo speciálním postrojem určeným pro práce ve výškách

x) P í práci se žebříkem na frekventovaném místě je vždy třeba tuto skutečnost z eteln ě ozna ěit.

y) P í práci na žebříku je nutno se dále řídít pokyny graficky znázorn ěnými na piktogramech na podélném bílém štítku z plastové folie graficky rozd ěleném do jednotlivých piktogram ě a nalepeném na bo ěnici každého žebříku. U vicedílných žebřík ě a sch ědk ě, pokud jsou tyto používány jako stojací / štafle je nutno bezpodmíne ěn řd ěbat na

spřávné a úplné otevření obou částí žebříku / schůdků stojících na podkladě a tvořících tvar „A“. U stupadlových žebříků a schůdků musí pak být nášlapné plochy stupadel ve vodorovné poloze.

Opravy, údržba, skladování

a) Opravy žebříků smí provádět pouze autorizovaná osoba, informaci poskytně prodejce.

b) Žebříky se v případě potřeby čistí lihem nebo vodou s běžnými čistícími prostředky, v případě nutnosti lze znečištění barvami nebo mastnotou odstranit vhodnými neagresivními rozpouštědly.

Pozor !

čistící prostředky se nesmí dostat do země. S použitými čistícími prostředky je nutno nakládat v souladu s předpisy na ochranu životního prostředí.

c) Mechanické aretační klouby kloubových žebříků a aretační epové mechanismy kloubových teleskopických žebříků je nutno udržovat v čistotě, v případě tužšího chodu prostříknout mazivem WD 40

d) S žebříky se nesmí házet, aby nedošlo k jejich poškození.

e) Žebříky musí být při skladování uloženy tak, aby nedošlo k jejich poškození, nejlépe naležato a být chráněny před povětrnostními vlivy.

f) Při opravě musí být žebříky uloženy a zajištěny tak, aby nedošlo k jejich poškození sesunutím, nárazem, pádem apod.

!!! Vlastník žebříku musí v souladu s SN EN 131 – 3 , bod. 4, zajistit, aby uživatel žebříku měl k dispozici vždy návod k použití !!!

